Nr 1893

av herr Wijkman m. fl.
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:90 med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m. m.

Arbetssituationen i riksdagen har blivit allt svårare de senaste åren. Antalet plenidagar har ökat starkt, och inte minst gäller detta kvällsplena. Under innevarande vårsession har redan fram t. o. m. den 12 april 16 kvällsplena förekommit.

Utöver arbetsplena på ca 40 timmar varje vecka är ledamöterna sysselsatta med utskottsarbete under ytterligare 8–10 timmar. Därtill kommer inläsning av material, gruppsammanträden m. m. Det säger sig självt att möjligheterna till väljarkontakter liksom förutsättningarna att åtminstone hjälpligt hinna med civila arbetsuppgifter under sådana arbetsförhållanden blir obefintliga. Därtill skall understrykas att ständiga nattplena och i övrigt stark arbetsbelastning på sikt innebär påtagliga risker för ledamöternas hälsa.

Orsakerna till att arbetsbelastningen blivit så betungande i den nya enkammarriksdagen är flera. Det stora antalet ledamöter medför självfallet att antalet motioner, enkla frågor, interpellationer samt inlägg ökar betydligt. Regeringens planläggning av propositioner spelar också en stor roll i sammanhanget. Därutöver har kammarens egna arbetsformer betydelse.

Av tradition gäller få debattrestriktioner i den svenska riksdagen. Detta är principiellt värdefullt. Varje ledamot skall självfallet ha möjlighet att tala utan inskränkningar av den typ som t. ex. tillämpas i Storbritannien. Det förefaller däremot rimligt att överväga någon form av tidsbegränsning av anförandena. Kortare anföranden skulle innebära mera livliga debatter. Dessutom är sannolikheten stor för att debatternas längd skulle kunna kortas – och därmed plenitiden totalt.

I proposition 1973:90 föreligger vissa nya förslag rörande debattordningen i kammaren. Bl. a. stadgas i förslaget till riksdagsordning (2 kap. 14 § ff.) att "den som önskar ordet vid överläggning skall göra anmälan därom till kammarkansliet senast dagen före det sammanträde då överläggningen skall äga rum". För den som icke gjort förhandsanmälan föreslås en tidsbegränsning om 6 minuter för varje anförande. Någon generell tidsgräns är dock icke föreslagen.

För oss framstår det som rimligt att varje anförande begränsas tidsmässigt. Kammarens debatter skulle vinna därpå. I debatter med anledning av utskottsbetänkanden bör sålunda varje anförande icke få överstiga 10 minuter. För den som icke gjort förhandsanmälan bör den i propositionen föreslagna gränsen om 6 minuter gälla.

Undantag från dessa regler får naturligtvis göras i samband med

särskilt anordnade debatter, dvs. remissdebatt, utrikesdebatt etc., samt när det gäller enkla frågor och interpellationer. För denna typ av debatter finns speciella förslag i propositionen (RO 2.14.2 samt RO 6.1—2 §§).

Mot bakgrund av den tunga arbetsbelastningen i riksdagen måste alla vägar prövas för att göra arbetet smidigare och därmed underlätta ledamöternas direkta kontakter med sina väljare. En tidsbegränsning av ovan anfört slag skulle sannolikt medföra en icke oväsentlig nedkortning av antalet plenidagar. Därtill skulle debatterna göras livligare.

I motionen finns icke förslag till lagtext utformad. Vi förutsätter att konstitutionsutskottet i händelse av bifall till motionen utformar erforderlig författningstext.

Mot bakgrund av det anförda hemställes

att riksdagen måtte besluta införa en generell tidsbegränsning om 10 minuter för inlägg i samband med kammarens behandling av utskottsbetänkanden i enlighet med de riktlinjer som anförts i motionen.

Stockholm den 13 april 1973

ANDERS WIJKMAN (m)

STEN SJÖHOLM (fp) PAUL BRUNDIN (m)

GUNNAR OSKARSON (m) HANS NORDGREN (m)

CARL-WILH. LOTHIGIUS (m)